

Галич Р.В.,
к.ю.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «УБС»
Клименко К.В.,
студентка 1 курсу магістратури
спеціальність «Фінанси і кредит»
Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «УБС»

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку банківська система України нашою є на ряд проблем. Серед найбільш виражених, в теперішній час, постає проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки, її невчасна нейтралізація в діяльності одного з напрямків банківської системи може привести до негативних процесів в економіці всієї країни. Саме тому влаштування дієвого механізму фінансово-економічної безпеки є вагомим передумовою процвітання будь-якої економічної системи.

Фінансово-економічна безпека банківської системи є частиною фінансової безпеки держави, що характеризується становищем, при якому банківські установи не можуть позбуватися фінансової стабільності і ділової репутації в результаті планованих дій певної групи осіб або організацій як усередині, так і за межами держави, а також - в результаті негативних макроекономічних і політичних чинників [5, с. 118-120].

Банк вважається відкритою системою за способом зв'язку із зовнішнім середовищем, який функціонує в умовах невизначеності (відсутність детермінованості), отже фінансово-економічна безпека банку видається ступенем економічної безпеки всіх підсистем, які є в його підпорядкуванні.

Фінансово-економічна безпека банківської діяльності залежить від декількох факторів, таких, як:

1. Ступінь зосередження активів банків в різноманітних державах або сферах індустрій.
2. Конструкція структури власності на банківські установи.
3. Зовнішня та внутрішня економічна і політична сталість.
4. Рівень залежності банківської системи від внутрішніх і зовнішніх осередків фінансування [2, с. 36-45].

Запобігання можливості негативного впливу на фінансово-економічну стабільність банківської системи можливо тільки через аналіз і прогнозування. Такий аналіз повинен включати визначення обсягів впливу

певних політичних угруповань в банківській сфері, залежність банківської системи від інших галузей народного господарства, які підконтрольні різним фінансово-промисловим групам. Аналіз економічної безпеки банківської системи повинен включати також розгляд залежності суб'єктів банківської системи від політичних і економічних сил інших держав, які можуть проводити ряд заходів, спрямованих на підрив банківської системи.

Для негативного впливу на банківську систему або нанесення шкоди підприємствам-конкурентам шляхом проведення недобросовісних заходів у банківській сфері можуть бути здійснені наступні дії:

1. Заплановані і швидкі вилучення великого обсягу коштів з банківської установи, що приведуть до її неплатоспроможності.
2. Блокування активів банків України в іншій державі фінансовими групами, з метою нанесення збитку державі або певним фінансово-промисловим групам.
3. Концентрація великого обсягу фінансових потоків у підконтрольних банківських установах і тимчасове блокування їх з метою зміни в певну сторону кон'юнктури фінансового ринку;
4. Розроблене доведення до банкрутства підконтрольної банківської установи, що підриває фінансовий стан інших банків або промислових підприємств, пов'язаних з банком.
5. Використання засобів масової інформації для провокування фінансово-банківської кризи [6, с. 18-20].

Для запобігання можливості проведення таких заходів у банківській сфері, органи банківського нагляду повинні проводити такі дії:

1. Здійснювати аналіз обсягів коштів підприємств і фінансово-промислових груп, розміщених в банківських установах і ступінь залежності банківських установ від таких джерел фінансування: активів банків, розміщених в інших державах або в окремих фінансових установах, а також визначення репутації і підконтрольності фінансових установ.
2. Спільно зі Службою безпеки України аналізувати підконтрольність фінансових установ, в яких розміщені значні кошти банків України, з метою визначення ступеня можливої конкуренції підприємств, контролюючих такі банківські установи з підприємствами, які розміщують кошти або обслуговуються в такій банківській установі.
3. Перевіряти концентрацію фінансових потоків через певні банківські установи, пов'язаних з монопольним становищем банку на ринку певних банківських послуг.
4. Удосконалити консультативну роботу для співробітників банків з питань фінансово-економічної безпеки.
5. Розробляти рекомендації щодо удосконалення заходів фінансової безпеки.

6. Впровадити інформаційно-аналітичне вивчення позичальника на стадії звернення в банк для отримання кредиту.

7. Підтримувати технологічну незалежність і конкурентоспроможність, формувати високий технічний і технологічний потенціал, оптимізувати організаційну структуру [3, с. 42-48].

Отже, фінансова безпека банків є вагомим інструментом для досягнення їх мети - збільшення прибутку, накопичення капіталу, захисту їх різних інтересів, а також зміцнення позицій на ринку банківських послуг. Таким чином, для удосконалення діючого механізму фінансово-економічної безпеки банківської діяльності України, наглядові органи Національного банку України та правоохоронні органи мусять надати ресурси для збору, оброблення і аналізу інформації, і неодмінно прийняти спеціальні заходи щодо запобігання діянь, направлених на руйнування фінансового-економічного стану банківської системи. Збирання, обробка та аналіз даних повинні мати сталий характер і впровадитися на масштабі всієї банківської системи з використанням зв'язків з іншими державами, що надасть можливість правлінню банку гнучко управляти установою і швидко адаптуватися в умовах стрімкого розвитку, не втрачаючи контроль над станом власної економічної безпеки.

Використана література:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека / Інститут економічного прогнозування. – К.: Фенікс, 1999. – 338С.
2. Васильченко З., Васильченко І. Теоретична концепція оцінки економічної безпеки банку // Банківська справа. – 2006. - №4 – С.36-45.
3. Гаруст Ю. В. Фінансово-економічна безпека як запорука сталого розвитку банківської установи / Ю. В. Гаруст, Л. М. Білодід // Форум права. 2016. № 1. С. 42-48 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FPindex.htm_2016_1_9.pdf
4. Крупка І. М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки / Крупка І. М. // БІЗНЕСІНФОРМ. 2012. № 6. С. 168-175.
5. Хітрін О.І. Фінансова безпека банків// Фінанси України. – 2004. – №11. –С.118-124.
6. Юрін Я., Сундук А. Фінансова і інвестиційна безпека банків та її вплив на загальноекономічну безпеку держави // Вісник Національного банку України (укр.).- 2004.- № 7.- С.18-20.